

SOSYAL BİLGİLER DERSİ

DERS PLANI

Sınıf	: 5
Öğrenme Alanı	: 2. KÜLTÜR VE MİRAS
Kazanım	: SB.5.2.1. Somut kalıntılarında yola çıkarak Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlık tarihine önemli katkılarını fark eder.
Süre	: 3 ders saati
Öğretim yöntemi/ teknigi	: 5E modeli, Keşfetme, tartışma
İlgili kaynaklar	: DEU Sanal Müzesi
Uygulama	<p>1) Giriş: [Ön öğrenmelerin değerlendirilmesi, merak uyandırılması, hazır-bulunmuşluğun ortaya çıkartılması gibi etkinlikleri kapsamaktadır. Öğretmen kavramları, ilkeleri kesinlikle hazır olarak vermez. Sorduğu sorularla öğrencilere hatırlatmaya çalışır. 5E modeli giriş bölümünde ön bilgilere erişim sağlanır, merak uyandırılır, öğrencilere “neden” sorusu sordurulur, öğrenciler motive edilir ve öğrencilerin ilgisi çekilir.]</p> <p>Varsa eski görünümlü orta boy bir obje sınıfa getirilip (örneğin bir alüminyum folyo ile kaplanmış büyük boy para görünümlü bir metal, bir tepsi ya da kil ya da seramikten yapılmış ortası boş bir ibrik vb. tarihi değeri olmayan ancak eski görünümlü bir obje-antikacılardan ya da eskicilerden bir obje bulunabilir) masanın üzerine bırakılır ve bu obje abartılı bir biçimde çok dikkatli bir şekilde tutularak öğrencilerin objeyi merak etmesi sağlanır. Öğrencilerden “öğretmenim bu nedir?” sorusu gelmesi beklenmektedir ancak gelmezse “çocuklar bugün bana büyük büyük büyük büyük babaannemden bunun miras kaldığını öğrendim. Sizce de çok değerli bir şey gibi görünmüyor mu?” diye sorulur. Öğrenciler muhtemelen değerli bir şeye benzemediğini söyleyeceklerdir. “Aaa olur mu? Miras bıraktığına göre çok değerli bir şey olmalı amaaa ben tam ne olduğunu anlayamadım açıkçası” denir. Öğrencilerden bu objenin ne olabileceği ya da ne işe yaradığı hakkında tahminler yürütmeleri istenir. Bu tahminler tahtaya yazılır.</p> <p>2) Keşfetme: [Öğrenci bir problem durumuyla karşılaştırılır ve bu problemi çözmesi beklenir. Öğrencinin en aktif olduğu basamaktır. 5E modeli keşfetme bölümünde, öğrencilerle laboratuvar etkinlikleri yapılır ve birlikte çalışılır, öğrenciler kendi kararlarını kendileri verir ve bir problem durumunda soru ve fikir üretir.]</p> <p>İlk tahminler tamamen günlük hayatlarından çıkarımlarına dayanacaktır ve herhangi bir ön bilgi içermeyecektir. Bu nedenle bu aşamada öğrencilerin bilgiye ve veriye dayanan cevaplar verebilmeleri için bir araştırma yapmaları teşvik edilir. Bunun için öğrenciler gruplar halinde çalışacaklardır. Mevcut ders kitapları ve/veya öğretmenin getirdiği kaynak kitapları, tablet ya da bilgisayarlarını ya da varsa internet bağlantısı olan telefonlarını araştırma amaçlı kullanabilirler.</p> <p>Öğrenciler bir tarihi eseri incelerken sorulması gereken sorular sorularak yönlendirilir. Örneğin,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Geçenlerde ben de internetten soy ağacımı araştırdım. Orada gördüm ki büyük büyük büyük büyük... babaannem de İzmir doğumluymuş. Sizce o zaman bu nesne hangi uygarlığın topraklarına ait olabilir? - Büyük büyük büyük büyük ... babaannemin tam doğum tarihi yok ama doğum yılını xxxx olarak yazmışlar. O zaman bu obje hangi döneme ait olabilir sizce? - O dönemde bu nesneyi sizin de daha önce söylediğiniz gibi farklı bir amaçla kullanmış olabilirler. Peki bu dönemde kullandığımız buna benzer ya da aynı amaçla kullanılan nesnelere var mı?

	<p>Bu sorulara cevap ararken öğrencilerin gruplar halinde çalışmasına ve kaynaklar kullanmasına izin verilebilir. Öğrenciler İzmir ve çevresinde yaşamış uygarlıkların bir listesini çıkarabilirler. Babaannenin doğum yılına denk düşen dönemde hangi uygarlığın bu bölgede yaşadığını araştırabilirler.</p> <p>3) Açıklama: [Öğrenci problemin nasıl çözüldüğünü, problemi nasıl formüle ettiğini, problemin çözüm yollarının neler olduğunu ve nasıl transfer ettiğini ortaya koyar. Öğrenci bunu tek başına gerçekleştiremeyebilir. Bu yüzden öğretmen ipuçları verir. 5E modeli açıklama bölümünde, öğrencilere ulaştıkları yargıları hakkında sorular sorulur, sınıfta tartışma yürütülür, daha fazla soru üretilir ve yeni tanımlar araştırılır.]</p> <p>Öğrencilerden bu aşamada gruplar halinde bulgularını ve cevaplarını paylaşmaları istenir. Nasıl bu sonuca ulaştıklarını da anlatmaları istenir. Gruplardan bazıları benzer cevaplar verirken bazıları da farklı cevaplar verebilirler. Bu durumun bilimde doğal olduğu, bilim insanlarının da aynı öğrencileriniz gibi araştırma ve sorgulama yaptıkları ve bulduklarını sorularına cevap vermek için kullandıkları söylenir. Tarihi eserlerin kullanıldıkları döneme göre sınıflandırılmasını yapan bilim insanlarına arkeolog dendiği söylenir. Arkeologların yalnızca sınıflandırma yapmadığı, arkeolojik yöntemlerle yani özel kazılarla nesnelere toprağın altından çıkardıkları, bu nesnelere kültürleri, sosyoloji, coğrafya, tarih gibi birçok bilim dalından yararlanarak araştırıp inceleyerek ait olduğu dönemin belirlenmesi gibi işleri de yaptıkları söylenir.</p> <p>Eğer bu mesleği sevdilerse DEU Sanal Müzeden başka objeleri de inceleyip müzede bulunan somut kalıntılardan yola çıkarak Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlık tarihine önemli katkılarına tartışabilecekleri söylenir.</p> <p>4) Derinleştirme: [Öğrenci yeni bir problem durumuyla karşılaştırılır. Bu problem çözülürken kavramlara ilişkin alt kavramlara dair yeni formüller elde eder. 5E modeli derinleştirme bölümünde, öğrencilerin kavramsal anlama yetenekleri geliştirilir, öğrencilerin yeni deneyimlerle daha derinlemesine ve geniş anlama yeteneği geliştirilir.]</p> <p>Bunun için akıllı tahtada DEU Sanal Müzeye giriş yapılır. Öğrencilerden sanal müzeden 3 obje seçmeleri istenir. Öğrenciler bu 3 obje ile ilgili olarak şu sorulara cevap arayacaklardır:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1- Bu obje hangi uygarlık dönemine aittir? 2- Bu obje hangi amaçla kullanılmıştır? 3- Günümüzde bu objeye benzer olan ya da benzer amaçla kullanılan objeler var mıdır? <p>Bu araştırmadan sonra öğrencilerle şu sorular üzerinden bir tartışma yapılır. Burada doğru ya da yanlış cevap yoktur. Önemli olan öğrencilerin konu ile ilgili fikirlerini paylaşmalarıdır.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eski uygarlıkların yaptıkları bizi nasıl etkiler sizce? - Öğrendiklerinizi düşünerek Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlığa ne gibi katkıları olduğunu düşünüyorsunuz? - Bu katkılar olmasaydı günümüzde neler olurdu sizce?
Değerlendirme	: 5) Değerlendirme: [5E modelinin son süreci olan değerlendirme sürecini öğrenci ve öğretmen birlikte gerçekleştirir. Süreç yönelimli bir değerlendirme vardır. Portfolyo, dereceli puanlama anahtarı, rubrik değerlendirme yöntemleri içinde yer alır.] <p>Değerlendirme için öğrencilerden bir hikâye yazmaları istenir. Hikâyenin başı aşağıdaki şekilde öğrencilere verilecektir. Öğrenciler hikâyenin geri kalanını kendileri yazacaklardır.</p>

Damla o gün derste eski Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarını öğrenmişti. Bunlardan biri olan Sümerler Damla'nın çok ilgisini çekmişti. Damla o gün Sümerler'in bir Mezopotamya uygarlığı olduğunu, hatta bilinen en eski uygarlık olduğunu öğrendi. O gece rüyasında Damla kendisini çok farklı bir yerde gördü. Etrafına baktı ve bereketli arazisi olan küçük köylerde buldu kendini. Bir veya iki katlı düz çatılı kerpiçten yapılmış basit evler vardı burada. Çok mutluydu. Damla bir Sümer Şehrinde olduğunu biliyordu.

Damla dolaşmaya başladı. Dolaşırken bir adam ona yaklaştı ve "merhaba, sen başka bir şehirden misin?" diye sordu. Damla cevap verdi "Evet, ben başka bir şehirden geldim. Bana bu şehri gösterir misiniz ve anlatır mısınız lütfen?" Adam kabul etti.

Adam ona 4 tekerlekli arabalara binmeyi teklif etti, sonra Damla'ya baktı ve turu için bir yelkenli tekneyi tercih edip etmediğini sordu.

Damla bu arabalarla kendi yaşadığı yerdeki arabalar arasındaki farka şaşırıp kaldı. Sonra tekerleğin MÖ 3500 yılında Sümerler tarafından Mezopotamya'da icat edildiğini hatırladı. İyi ki bu icadı yapmışlardı. Yoksa...

Sümerlerle ilgili daha fazla bilgi edinmek istersen kısa Sümerler belgeselini izleyebilirsin: https://www.youtube.com/watch?v=s_MDbLZZLjE